

Handlingsplan för hållbarhet på Medicinska fakulteten, Lunds universitet 2020 - 2024

Ansvarig vicedekan: Heiko Herwald

Förord

I enlighet med Wilhelm von Humboldts humanistiska arv är universitetet en institution som står för undervisning, bildning och forskning. De tre fundamenten som utgör Humboldts bildningsideal är fortfarande lika aktuella i dag som för 200 år sedan. I tider då hållbarhet spelar en allt viktigare roll, är en helhetssyn inom universitetets tre grunduppdrag nödvändigt för att kunna uppnå och upprätthålla målen i Agenda 2030 på lång sikt. För att kunna genomföra dessa mål är universitetens oberoende av största betydelse. Därför måste hållbarheten för den akademiska friheten vara ett av de viktigaste målen som ska bevaras. Först när detta har garanterats kan etiska riktlinjer, pedagogiska koncept, läroplaner och forskningsprojekt realiseras i enlighet med målen som beskrivs i agendan. Handlingsplanen som presenteras här hänvisar till de fem visioner beskrivna i den strategiska planen från Medicinska fakulteten och inkluderar aktiviteter och åtgärder, vilka är nödvändiga för att genomföra hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

"Quidquid agis, prudenter agas et respice finem", Gesta Romanorum (1300-talet)

"Vad du än gör, gör det genomtänkt och med slutmålet i åtanke"

Handlingsplanen antagen

Ort, datum

Ort, datum

Erik Renström, Dekan, Medicinska fakulteten

Heiko Herwald, Vicedekan, Medicinska fakulteten

Bakgrund och utgångspunkter

The 2030 agenda for sustainable development (United Nations 2015)¹, Agenda 2030, är en global handlingsplan för människorna, planetens och vårt välbefinnande. Den består av 17 mål och 169 delmål som bygger vidare på millennieutvecklingsmålen och syftar bland annat till att förverkliga alla människors mänskliga rättigheter och att uppnå jämställdhet och egenmakt för alla². Agendan balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, sociala och miljömässiga.

Regeringen beslutade den 14:e juni 2018 om Sveriges handlingsplan för Agenda 2030 2018-2020 (Regeringskansliet 2018)³. Handlingsplanen 2030 innehåller sex tematiska fokusområden: ett jämlikt och jämställt samhälle, hållbara samhällen, en samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi, ett starkt näringsliv med hållbart företagande, en hållbar och hälsosam livsmedelskedja, och kunskap och innovation. I handlingsplanen redovisas regeringens politik för en omställning mot en hållbar utveckling. Målsättningen är att Sverige ska vara ledande i genomförandet av agendan och genom en bred delaktighet genomföra en successiv omställning av Sverige som en modern och hållbar välfärdsstat.

Enligt Styrdokument 2017/1345 ”*Strategi för hållbar utveckling för Lunds universitet 2019–2026*”, som fastställts av rektor i september 2019, ska Lunds universitet förstå, förklara och bidra till att förbättra vår värld och människors villkor och därigenom vara en drivkraft för hållbar utveckling. För detta ändamål definierades tre övergripande målbilder inom forskning, samverkan och den egna verksamheten. Målsättningen med handlingsplanen för hållbarhet vid Medicinska fakulteten är att implementera de tre övergripande målbilderna inom de fem visioner som beskrivits i den Medicinska fakultetens strategiska plan. Dessa fem visioner är uppdelade enligt följande:

- Utbildning och forskning ska vara sammanflätade och konkurrenskraftiga.
- Aktiv samverkan för att lösa samhällsutmaningar ska stimuleras.
- Internationella och nationella relationer och perspektiv ska stärkas.
- Medarbetarskapets, ledarskapets och chefskapets innebörd ska tydliggöras.
- Fakultetens verksamhet ska stödjas av ändamålsenliga resurser och verktyg.

Hållbar utveckling ska vara en pågående process inom alla verksamheter idag i Sverige, och det är även universitetens uppgift att bidra till att målsättningarna i agendan drivs framåt. Detta måste ske i samspel mellan regionala direktiv och lokala initiativ och åtgärder. Hållbarhetsomställning kan göras på olika sätt och denna handlingsplan har utformats i enlighet med andra koncept som varit framgångsrika för verksamheters integrering av hållbarhet och de globala målen.

¹ United Nations, 2015: Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development.

<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld/publication>

² Se tabell 1: De 17 globala målen för hållbar utveckling (SDG)

³ Regeringskansliet, 2018: Handlingsplan Agenda 2030 2018-2020.

<https://www.regeringen.se/49e20a/contentassets/60a67ba0ec8a4f27b04cc4098fa6f9fa/handlingsplan-agenda-2030.pdf>

På Lunds universitet har strategin för arbetet med hållbar utveckling nyligen antagits, och i skrivande stund färdigställs också universitetets handlingsplan för hållbar utveckling. I universitetets handlingsplan görs ställningstaganden i övergripande frågor. Medicinska fakultetens handlingsplan för hållbar utveckling har att förhålla sig till såväl hela universitetets strategi som hela universitetets handlingsplan för hållbar utveckling. Arbetet med omställning till hållbar utveckling på Lunds universitet och på Medicinska fakulteten sker på flera nivåer och i många parallella processer. Dialog och samordning behövs för att undvika dubbelarbete och motsägelsefulla budskap.

Syfte och mål

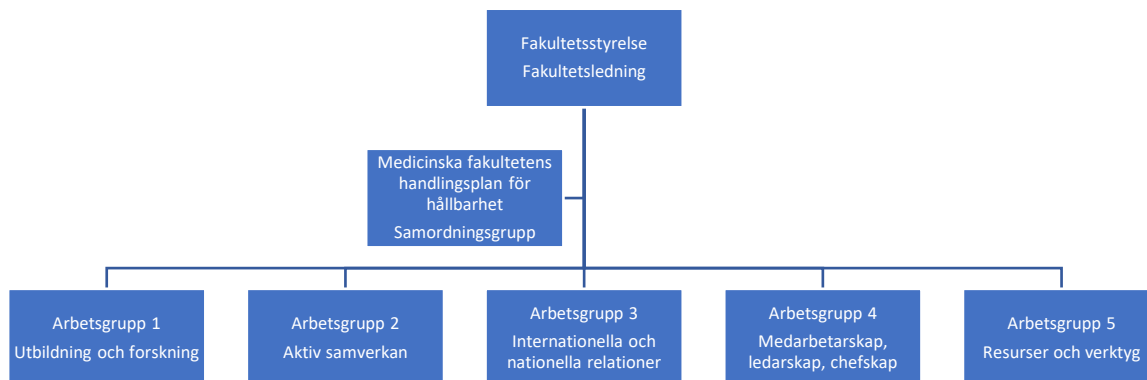
Denna handlingsplan är avsedd att vara ett verktyg för Medicinska fakulteten där universitetets strategi för hållbar utveckling och fakultetens strategiska plan kombineras med hållbarhetsmålen i Agenda 2030. För detta ändamål delades handlingsplanen upp i de fem visionerna från strategiska planen till delområden och definierades med "Åtgärd" och "Ansvarig och uppföljning" för varje undergrupp med avseende på deras roll för etableringen av Agenda 2030.

Syftet med handlingsplanen är också att ge riktlinjer för genomförandet av uppdraget om hållbar utveckling vid Medicinska fakulteten, samt att lägga grunden för specifika åtgärder för agendans etablering vid fakulteten. De beskrivna instruktionerna är avsedda att underlätta implementeringen av målsättningarna från Agenda 2030 i befintliga arbetsflöden eller framtida arbetsflödesmallar.

Det övergripande målet är att handlingsplanen ska underlätta Medicinska fakultetens omställning till att bli en mer hållbar fakultet och bidra till uppfyllelsen av de globala målen.

Föreslagen arbetsordning

Fakultetsstyrelsen och -ledningen antar handlingsplanen för hållbarhet för Medicinska fakulteten. För att initiera, driva, och behålla en överblick över hållbarhetsarbetet på fakulteten, samt för att det ska vara möjligt med systematisk och sammanhållen uppföljning, föreslås fakultetsledningen tillsätta en *samordningsgrupp för hållbarhet* på Medicinska fakulteten och tilldela den en budget för att kunna bedriva sitt uppdrag. Denna kommer att bevaka arbetet som drivs från centralt håll på universitetet, och formera och ge uppdrag till ett antal *arbetsgrupper* på basen av varje prioriterat målområde i Medicinska fakultetens strategiska plan. Dessa arbetsgrupper kommer att ledas av personer som redan har ledningsuppdrag under aktuellt målområde och som också kan ingå i samordningsgruppen. Samordningsgruppen och arbetsgrupperna kommer att bestå av företrädare för berörda instanser för varje åtgärd som föreslås i handlingsplanen och andra engagerade på fakulteten. Arbetsgrupperna kommer också att involvera ett antal externa konsulter från berörda organisationer.

Figur 1. Schematisk bild av hållbarhetsarbetet på Medicinska fakulteten

Arbetsgrupperna föreslås arbeta enligt en cyklisk, iterativ modell enligt nedan, i dialog med berörda parter. Metodologin och terminologin som används är baserad på desamma som Lunds universitet tillämpar för förändringsarbete. Varje arbetsgrupp bör inleda sitt arbete med en baselinebeskrivning, där nuläget i berört område beskrivs. Arbetsgrupperna ska därefter föreslå prioriterade frågor att arbeta med och ställa upp problemformuleringar och ett antal (effekt)mål och delmål. Målen och delmålen ska vara SMARTa, dvs Specifika, Mätbara, Accepterade, Realistiska och Tidsbestämda. De ska gå att följas upp med hjälp av ett antal identifierade indikatorer eller leveransmål. Målen ska sträcka sig över den tidsperiod som denna handlingsplan gäller, och delmålen ska vara milstolpar på vägen. Genomförande av arbetet sker i respektive berörda sammanhang och uppföljningar sker med jämna mellanrum, med hjälp av mätning av indikatorerna. Uppföljning och utvärdering görs av arbetsgrupperna gemensamt med samordningsgruppen för hållbarhet.

Figur 2. Cyklisk modell för arbetssättet i arbetsgrupperna

Handlingsplan avseende hållbarhet för medicinska fakulteten

Prioriterat område:

Utbildning och forskning ska vara sammanflätade och konkurrenskraftiga

Mål	Åtgärd	Ansvarig och uppföljning
Säkerställa att vår utbildning och forskning är etiskt förankrad och bygger på nyfikenhet, kritiskt tänkande, eftertanke och mod att ifrågasätta.	Initiera och integrera realistiska hållbarhetsmål i kurser och kursplaner. Exempelvis kan ämnen relaterade till framtida generation, jämställdhet, miljö/klimat och fattigdom diskuteras och analyseras utifrån ett rättighetsperspektiv.	Grundutbildningsnämnden Forskarutbildningsnämnden MedCUL
Verka för att ge utbildningar med hög kvalitet och mätbar progression som möter samhällets nuvarande och framtida behov. Detta ska ske i samverkan med studenter, hälso- och sjukvård, övrig offentlig sektor, näringsliv och andra lärosäten.	Ur hållbarhetssynpunkt är det viktigt att utbildningsprogram inkluderar aspekter som nämns i hållbarhetsmål 4.7 (Utbildning för hållbar utveckling och globalt medborgarskap), nämligen bland annat hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämlikhet och främjande av en fredskultur. För att skapa de bästa förutsättningarna för implementering är det viktigt inventera vad som	Grundutbildningsnämnden Forskarutbildningsnämnden MedCUL

	<p>redan finns i utbildningsprogrammen.</p> <p>Främja effektiva offentliga och offentlig-privata partnerskap samt partnerskap med det civila samhället, inklusive studentorganisationer, i enlighet med hållbarhetsmål 17.17 för att stärka utvecklingen av fakultetens utbildningsprogram.</p>	
<p>Verka för att vår utbildning och forskning ska vara konkurrenskraftig och bedrivs på erkänt hög, internationell nivå.</p>	<p>Tydliggöra hur vår kvalitetssträvan är förenlig med målsättningarna i Agenda 2030. Till exempel, skapa förutsättningar för att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling (hållbarhetsmål 4.7).</p> <p>Främja och möjliggöra att internationalisering inte sker på bekostnad av hållbarhet.</p> <p>Uppmuntra och främja att forskning fokuserar på utveckling inom till exempel följande hållbarhetsmål: minska mödradödlighet (hållbarhetsmål 3.1),</p>	<p>Grundutbildningsnämnden Forskarutbildningsnämnden MedCUL Forsknings- och infrastrukturnämnden</p>

	<p>förhindra dödsfall hos barn (hållbarhetsmål 3.2), bekämpa smittsamma sjukdomar (hållbarhetsmål 3.3), minska antalet icke-smittsamma sjukdomar (hållbarhetsmål 3.4), minska sjuk- och dödstaten av kemikalier och föroreningar (hållbarhetsmål 3.9), stödja forskning om och utveckling av vaccin och läkemedel mot de smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar som i första hand drabbar låg- och medelinkomstländer (hållbarhetsmål 3.B) och förbättra tidiga varningssystem för globala hälsorisker som luftmätningar (hållbarhetsmål 3.D).</p>	
<p>Bedriva utbildning och forskning i öppna och inkluderande miljöer där frågeställningar inom grundvetenskap, klinisk vetenskap och hälsovetenskap ges utrymme och där möjligheter till translation och nyttiggörande stimuleras.</p>	<p>Främja att målsättningar inom grund- och forskarutbildning inkluderar hållbarhetsfrågor.</p> <p>Uppmuntra forskare att söka särskilt forskningsstöd från stiftelser (till exempel Vinnova, Forte, Formas, Vetenskapsrådet och Uforsk) som ska användas för att studera nyttiggörande frågor och utmaningar som bidrar till målen av agenda 2030.</p> <p>Främja att utbildning och forskning bedrivs i miljöer som är öppna och inkluderande för alla, oavsett faktorer så som kön, sexualitet, könsidentitet och</p>	<p>Grundutbildningsnämnden Forskarutbildningsnämnden MedCUL B&IKT Medicinska fakultetskansliet – Kommunikationsavdelningen/Grants Calendar</p>

	<p>uttryck, funktionsvariation, ålder, etnicitet, socialt eller nationellt ursprung, språk, religion, politisk eller annan åskådning, egendom eller ställning i övrigt (hållbarhetsmål 4.5, 4.A, 8.5 och 8.8). Detta kan vidare kopplas till förbudet mot diskriminering, rätten till frihet från våld, rätten till anständiga arbetsvillkor osv.</p>	
<p>Stimulera lärandemiljöer där utbildning, forskning och klinisk verksamhet blir naturligt sammanflätade så att ny kunskap snabbt blir tillgänglig.</p>	<p>Möjliggöra att undervisningsmaterial och de nyaste forskningsresultaten är tillgängliga på engelska via internet till exempel för länder som skulle kunna dra nytta av detta stöd.</p> <p>Verka för att undervisningsmaterial är baserat på aktuellt kunskapsläge som ska vara tillgängligt i samarbeten och utbyten har hög kvalitet och beakta materialets kontextuella relevans.</p>	<p>Grundutbildningsnämnden Forskarutbildningsnämnden MedCUL B&IKT</p>
<p>Främja interaktion mellan utbildningar samt med forskning och forskningsinfrastrukturer för att optimera lärandet och studiemiljöerna.</p>	<p>Verka för att vår utbildning och forskning tillämpar följande hållbarhetsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lika tillgång till yrkesutbildning och högre utbildning av god kvalitet (hållbarhetsmål 4.3) • Utrota diskriminering i utbildning (hållbarhetsmål 4.5) • Utbildning för hållbar utveckling och globalt 	<p>Grundutbildningsnämnden Forskarutbildningsnämnden Forsknings- och infrastrukturnämnden MedCUL</p>

	<p>medborgarskap (hållbarhetsmål 4.7)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skapa inkluderande och trygga utbildningsmiljöer (hållbarhetsmål 4.A) • Skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer (hållbarhetsmål 9.A) <p>Detta innebär att bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur. Detta bör innehålla en regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på överkomlig och rättvis tillgång för alla.</p> <p>Fortsätta samarbeten mellan program, nämnder genom olika utbildnings- och mötesfora för att kort- och långsiktigt etablera ändamålsenlig interaktion.</p>	
--	---	--

Prioriterat område:

Aktiv samverkan för att lösa samhällsutmaningar ska stimuleras

Mål	Åtgärd	Ansvarig och uppföljning
<p>Proaktivt nyttja universitetets bredd för att med evidens möta nya behov i framtidens personcentrerade hälso- och sjukvård.</p>	<p>Medicinska fakulteten har för avsikt att vara en resurseffektiv verksamhet, med minimerad klimat- och miljöpåverkan. Forskning och utbildning av högsta kvalitet skapar den grundläggande kunskapen om och innovativa lösningar av hållbarhetsrelaterade problem.</p> <p>Synliggöra hållbarhetsrelaterad forskning och samverkan i medicinsk humaniora och andra tvärvetenskapliga samarbeten genom att till exempel organisera gemensamma workshops och föreläsningar (hållbarhetsmål 3, 4, 6, 7, 10, 13).</p> <p>Stimulera samarbeten för en bättre integrering av hållbarhetsfrågor i hälso- och sjukvården, förslagsvis genom att samordningsgrupp för hållbarhet på fakulteten och viktiga samarbetspartners</p>	<p>Medicinska fakultetskansliet – Kommunikationsavdelningen, Vetenskap & Hälsa Lunds universitets hållbarhetsforum Samordningsgrupp för hållbarhet Forskarskolan Agenda 2030</p>

	<p>(exempelvis Region Skåne) som driver uppdraget gemensamt och på institutionerna, samt avsätta stimulansmedel för att initiera sådana samarbeten.</p> <p>Verka för att stärka möjligheterna till och kompetensen för att genomföra rättighetsbaserade analyser och rättighetsbaserat arbetssätt i samband med forskning och utbildning.</p>	
<p>Öka kvaliteten i vetenskapskommunikationen med det omgivande samhället och verka för spridning av väl underbyggd och nyanserad information för att främja människors liv och hälsa.</p>	<p>Lunds universitet tar fram kunskap som är relevant för hållbar utveckling i samverkan med samhällets aktörer, men bidrar också med att kritiskt granska samhällets pågående arbete med hållbar utveckling.</p> <p>Synliggöra forskning som beaktar hållbarhetsfrågor, t.ex. initiera en öppen föreläsningsserie i samarbete med Lunds universitets hållbarhetsforum.</p> <p>Aktualisera och skapa incitament för att integrera hållbarhetsfrågor i preklinisk/medicinsk/hälsovetenskaplig forskning i samverkan med samhällets aktörer, till exempel genom nyhetsbrev och att införa ett årligt pris</p>	<p>Medicinska fakultetskansliet – Kommunikationsavdelningen Samordningsgrupp för hållbarhet Forskarskolan Agenda 2030 Lunds universitets hållbarhetsforum</p>

<p>Öka kompetensen och kapaciteten inom analys och hantering av stora datamängder, samt artificiell intelligens, för att generera kliniskt relevanta hypoteser och möjliggöra större precision i forskning, diagnostik och behandling.</p>	<p>Forskning av högsta kvalitet skapar den grundläggande kunskapen om och innovativa lösningar av hållbarhetsrelaterade problem. Universitetets forskare ska vara väl insatta i den egna forskningens relevans för hållbar utveckling och hur den egna forskningen relaterar till andra forskningsområden gällande hållbar utveckling. Därför bör fakulteten utveckla kurser och seminarier om hållbarhet som är relevanta för doktorander och forskare inom preklinisk/medicinsk/hälsovetenskaplig forskning samt utvärdering för uppföljning, till exempel via Kompetensportalen, MedCUL och FUN.</p> <p>Möjliggöra att stödfunktioner till forskare och doktorander också kompetensutvecklar sig inom hållbarhetsfrågor för att kunna ge hållbarhetsmedveten service och rådgivning.</p>	<p>LU HR och Kompetensportalen, MedCUL FUN inkl FU-kansliet, Samordningsgrupp för hållbarhet Lunds universitets hållbarhetsforum Medicinska fakultetskansliet – Avdelningen för forsknings- och ledningsstöd</p> <p>Resurs: Självvärdering om hållbarhet i utbildningar vid Lunds universitet (2017)</p>
<p>Belysa hur humaniora kan förbättra hälso- och sjukvården i en föränderlig medicinsk verksamhet.</p>	<p>Former för tvärvetenskap och gränsöverskridande forskning om hållbar utveckling är väl utvecklade, vilket bland annat innefattar dedikerade satsningar som sammanför forskning vid olika fakulteter. Fakulteten bör främja och synliggöra hållbarhetsrelaterad forskning och samverkan</p>	<p>Medicinska fakultetskansliet – Kommunikationsavdelningen Forskarskolan Agenda 2030 Samordningsgrupp för hållbarhet Lunds universitets hållbarhetsforum</p>

	<p>inom medicinsk humaniora och andra tvärvetenskapliga samarbeten genom att organisera till exempel kurser, föreläsningar eller seminarier.</p> <p>Strategisk samverkan med ett brett spektrum av avnämare bidrar till att identifiera forskningsbehov för hållbar utveckling och till att ta fram kunskap som möter dessa behov.</p> <p>Fakulteten ska stimulera och utveckla samarbeten för en bättre integrering av hållbarhetsfrågor i hälso- och sjukvården. Genom att inrätta en samordningsgrupp för hållbarhet på fakulteten kan viktiga samarbetspartners (ex Region Skåne) driva frågan gemensamt. Fakulteten kan förslagsvis avsätta stimulansmedel för att initiera och understödja sådana samarbeten.</p>	
<p>Utveckla partnerskapet med universitetssjukvården, Region Skåne, Södra sjukvårdsregionen och kommunerna för att säkra hälso- och sjukvårdens framtida kompetensbehov samt optimera prevention och nya vårdformer.</p>	<p>Stimulera kompetensutveckling om hållbarhet för lärare på grundutbildnings- och avancerad nivå som inkluderar hållbarhetsaspekten inom ramen för de högskolepedagogiska kurserna.</p> <p>Alla studenter förvärvar kunskap och förståelse kring hållbar utveckling och hur den egna utbildningen relaterar till denna, och</p>	<p>LU HR och kompetensportalen MedCUL Grundutbildningsnämnden Forskarutbildningsnämnden</p> <p>Resurs: Självvärdering om hållbarhet i utbildningar vid Lunds universitet (2017)</p>

	<p>bidrar därigenom med kompetens i sina framtida roller i samhället.</p> <p>Skapa förutsättningar för revidering av kursplaner för Medicinska fakultetens utbildningar, så att de inkluderar förtydliganden om hur hållbarhet ska vara en väsentlig del av innehållet och på vilket sätt utbildningarna och kursmaterialet relaterar till hållbarhet. Inkludera hållbarhetsaspekter i examinerbara mål.</p> <p>Stimulera och utveckla samarbeten för en bättre integrering av hållbarhetsfrågor i hälso- och sjukvården, enligt beskrivet i föregående mål.</p>	
<p>Utveckla transparenta och tydliga former för innovation och samverkan med näringslivet samt med andra aktörer inom offentlig sektor, kultur och samhället i stort.</p>	<p>Strategisk samverkan med ett brett spektrum av avnämare bidrar till att identifiera forskningsbehov för att ta fram kunskap som möter dessa behov. Inom denna samverkan ska fakulteten belysa och främja hållbarhetsarbete.</p> <p>Verka tillsammans med dynamiska och integrerande arenor för samverkan med myndigheter, näringsliv och civilsamhälle, och på så sätt gemensamt bidra till en hållbar samhällsutveckling.</p> <p>Genom samarbeten stimulera, pådriva och utveckla idéer till samverkan</p>	<p>Life Science Innovation Board LU Innovation Venture Lab Samordningsgrupp för hållbarhet</p>

	<p>kring och finansiering av forskning, innovation och entreprenörskap kring hållbarhet och hållbar samhällsutveckling (hållbarhetsmål 2, 3, 6, 9, 13). Det kan realiseras till exempel genom öppna seminarier/workshops/inspirationsföreläsningar och via stimulansmedel avsatt specifikt för detta ändamål. Fakulteten ska även driva hållbarhetsaspekten i dialog och samverka med LU Innovation, Venture lab, och Life Science Innovation Board.</p>	
<p>Bygga långsiktiga relationer med alumner, donatorer, gästprofessorer och hedersdoktorer för att ta tillvara deras engagemang, expertis och ambassadörskap för fakulteten.</p>	<p>Aktualisera och driva hållbarhetsfrågor i relationer och samarbeten som fakulteten har med andra fakulteter och lärosäten, alumner et cetera, till exempel i form av evenemang, konferenser, ta initiativ till nya relationer med aktörer som är viktiga ur hållbarhetsaspekten.</p>	<p>Medicinska fakultetskansliet - Avdelningen för forsknings- och ledningsstöd/ Fundraising och kommunikationsavdelningen Samordningsgrupp för hållbarhet</p>

Prioriterat område:

Internationella och nationella relationer och perspektiv ska stärkas

Mål	Åtgärd	Ansvarig och uppföljning
<p>Integrera lokala och globala hälsoaspekter i utbildning och forskning.</p>	<p>Inkludera diskussioner om hälsans betydelse i samhället (både nationellt och globalt) och hur står hälsa i förhållande till de 17 hållbarhetsmålen bland studenter och medarbetare, samt öka närvaron av till exempel Studenthälsan, företagshälsovården samt arbetsmiljöansvariga och -representanter som informerar och sprider kunskap om friska, välfungerande och trivsamma arbetsplatser i enlighet med hållbarhetsmålen 5, 8 och 10.</p> <p>Inkludera diskussioner bland studenter och medarbetare om innebörden av begreppet 'hälsa' och rätten att åtnjuta bästa möjliga fysiska och psykiska hälsa, samt hur hälsa står i förhållande till övriga hållbarhetsmål.</p> <p>Skapa rekommendationer för en miljövänlig resestrategi för Medicinska fakulteten i enlighet med Lunds</p>	<p>Kursledare, examinatorer, chefer, ledningsgrupper Företagshälsovården Arbetsmiljöansvariga/-representanter Studenthälsan</p>

	universitets handlingsplan för hållbar utveckling.	
Skapa goda möjligheter för internationalisering för studenter och medarbetare.	<p>Främja och möjliggöra utbytesstudier för studenter på olika utbildningsnivåer.</p> <p>Introducera hållbarhetsmålen tillsammans med Medicinska doktorandrådets (MDRs) instruktioner för nybörjande utländska doktorander och Medicinska fakultetens handbok med information och råd till nyantagna doktorander.</p> <p>Fortsätta att medverka i och sprida information om arrangemang såsom Universitas 21 (U21) Health Sciences Group och hållbarhetsveckan.</p>	<p>Forskarutbildningsnämnden Grundutbildningsnämnden (Inklusive Internationella avdelningen och forskarutbildningsadministrationen) Lunds universitets hållbarhetsforum</p>
Öka fakultetens internationella attraktionskraft och professionalisera omhändertagandet av internationella studenter och medarbetare.	<p>Kvalitetsutveckling och försäkring av doktorsutbildningen på ett sätt som matchar internationella bland annat genom att informera om och genomföra processer relaterade till Orpheus-certifieringen (Organisation for PhD Education in Biomedicine and Health Sciences in the European System, ORPHEUS) efter universitetets berättigande av Orpheus</p>	<p>Grundutbildningsnämnden Forskarutbildningsnämnden (Inklusive Avdelningen för forsknings- och ledningsstöd och Internationella avdelningen på Medicinska fakultetskansliet)</p>

	<p>utvärderingscertifikat (hållbarhetsmål 16.6).</p> <p>Underlätta för forskare att rekrytera internationella doktorander och uppmuntra rekryteringar från låg- och medelinkomstländer för att främja hållbarhetsmålen 17.6–8.</p> <p>Etablera ett särskilt mottagande för internationella studenter med nätverk från Internationella avdelningen, och AF-bostäder som informerar om regelverken för uppehållstillstånd, lika behandlingsprinciper och det nya beslutstagandet att studenter erbjuds att stanna upp till 1 år efter avslutade studier (hållbarhetsmål 16.7–8 och 16.10).</p>	
<p>Utveckla och skapa tydligare mål för partnerskap med andra nationella och internationella lärosäten och tongivande parter i offentlig och privat sektor.</p>	<p>Utveckla samarbetet med universiteten inom Universitas 21(U21) Health Sciences Group, League of European Research Universities (LERU) och European University Alliance for GLObal Health (EUGLOH).</p> <p>Binda avtal för möjliggörande av "delade" PhD-utbildningar som fördelar utbildningstiden på olika institutioner, privata företag och/eller</p>	<p>Grundutbildningsnämnden Forskarutbildningsnämnden (Inklusive Avdelningen för forsknings- och ledningsstöd och Internationella avdelningen, Medicinska fakultetskansliet)</p>

	<p>länder (hållbarhetsmål 17.6–9 och 17.17).</p> <p>Försöka att öka antalet stipendier för högre utbildning för låg- och medelinkomstländer (hållbarhetsmål 4.B).</p>	
<p>Synliggöra, värdesätta och stimulera medarbetare och studenters engagemang i nationella och internationella organisationer, konsortier och nätverk.</p>	<p>Möjliggöra studentengagemang genom att universitetets hållbarhetsverksamheter och andra nationella/internationella organisationer bjuds in för att berätta om hållbar utveckling och om sina verksamheter under första terminen på utbildningar på grund- och avancerad nivå vid fakulteten (hållbarhetsmål 4.7).</p> <p>Inkludera moment för att möjliggöra reflektion kring hållbarhetsmålen och kopplingen till den egna forskningen i doktorandutbildningen.</p> <p>Synliggöra länkar och information om Agenda2030, Lunds universitets hållbarhetsforum och hållbarhetsveckan, samt U21 Health Sciences Group på fakultetens hemsida och medarbetarwebben.</p> <p>Informera om hållbarhetsarbetet och agendan för medarbetare</p>	<p>Grundutbildningsnämnden Forskarutbildningsnämnden Lunds universitets hållbarhetsforum (Inklusive administration och webbredaktion)</p>

	via Nyhetsbrevet från Medicinska Fakulteten.	
--	---	--

Prioriterat område:

Medarbetarskapets, ledarskapets och chefskapets innebörd ska tydliggöras

Mål	Åtgärd	Ansvarig och uppföljning
<p>Tydligt visa att ett etiskt förhållningssätt utgör grunden för vår arbetsmiljö, är en självklar del i forskning och utbildning samt i förlängningen studenternas framtida yrkesliv.</p>	<p>Ett etiskt förhållningssätt utgör grunden för vår arbetsmiljö innehåller för alla som forskar eller undervisar till exempel att förebygga diskriminering i utbildning (hållbarhetsmål 4.5), skapa inkluderande och trygga utbildningsmiljöer (hållbarhetsmål 4.A), eftersträva 100% jämställdhet och jämlikhet (hållbarhetsmål 5.1, 5.2, 5.5, 5.A, 10.2 och 10.3), transparens (hållbarhetsmål 8.8), en trygg och säker arbetsmiljö med respekt för arbetstagares rättigheter (hållbarhetsmål 8.8) och anständiga arbetsvillkor med lika lön för alla inom deras kompetensområde (hållbarhetsmål 8.5).</p> <p>Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet och därför är det viktigt att utrota diskriminering i utbildning och eftersträva att alla Medicinska fakultetens studenter har tillgång till en utbildning av god kvalitet och att skapa inkluderande och trygga utbildningsmiljöer</p>	<p>Personalavdelningen på Medicinska fakultetskansliet Grundutbildningsnämnden Forskarutbildningsnämnden (inklusive kvalitetssamordnare)</p>

	(hållbarhetsmål 4.3, 4.5 och 4.A).	
Öka insatser för kompetensutveckling åt alla medarbetare.	Eftersträva akademisk frihet, uppnå de globala hållbarhetsmålen och respektera de mänskliga rättigheterna vid rekrytering och fortbildning för all personal.	Personalavdelningen på Medicinska fakultetskansliet Medicinska lärarförslagsnämnden
Öka medarbetarnas förståelse för vad som är universitetets kärnvärden och den egna rollen i verksamheten, samt kunskap om fakultetens strategi, organisation och styrning.	Skapa informations- och diskussionsforum för hållbarhetsfrågor (hållbarhetsmål 12.8).	Kommunikationsavdelningen, Medicinska fakultetskansliet
Tydliggöra ansvar, rättigheter och skyldigheter för medarbetare, handledare och studenter.	Eftersträva att hållbarhetstanken beaktas i alla arbetsbeskrivningar för medarbetare, doktorander och studenter. Säkerställa tydligheten av föreliggande ansvar, rättigheter och skyldigheter för medarbetare, handledare och studenter samt av gällande rutiner i samband med eventuella rättighetskränkande handlingar, t.ex. rutiner för anmälan och hantering av diskriminering eller sexuella trakasserier.	Personalavdelningen, Medicinska fakultetskansliet
Säkerställa förmågan hos ledare att prioritera, leda, tydligt kommunicera och genomföra förändringar som utvecklar verksamheten.	Möjliggöra att ledare får all information som behövs för att beakta hållbarhetsaspekterna i deras planering.	Samordningsgrupp för hållbarhet Kommunikationsavdelningen, Medicinska fakultetskansliet

Öka chefers förutsättningar att utföra de uppgifter som ligger inom ramarna för chefsuppdraget.	Inkludera hållbarhetsaspekt i befintliga chefs- och ledarskapskurser.	Samordningsgrupp för hållbarhet DUCO/Ledarskapskurser på LU
Aktivt använda studentinflytandet och studenternas kunskaper och erfarenheter för att förbättra verksamheten.	Skapa ett forum för hållbarhetsfrågor där studenter på Medicinska fakulteten ingår.	Samordningsgrupp för hållbarhet Studentkårerna på Medicinska fakulteten
Arbeta för att lärare och handledare kontinuerligt utvecklar sin pedagogiska kompetens samt skapa verktyg för uppföljning.	Inkludera hållbarhetsmål och aktiviteter relaterade till dessa i befintliga handledar- eller chefskurser.	Samordningsgrupp för hållbarhet MedCUL DUCO/Ledarskapskurser på LU
Tydliggöra karriärvägar genom att klargöra förutsättningarna för en akademisk karriär, samt erbjuda kompetensutveckling och stöd även för karriärval utanför akademien.	Främja att hållbarhetstanken finns närvarande i alla karriärutvecklande aktiviteter, till exempel finns närvarande i alla karriärutvecklande aktiviteter, till exempel mentorprogram. Erbjuda föreläsningar och workshops där betydelsen av hållbarhet för en karriärväg behandlas. Verka för att karriärvägar är oberoende av typen av forskningsfinansiering.	Careers Centre, Medicinska fakulteten Future Faculty LU Innovation
Utveckla och tydliggöra bedömning av personalbehov, optimera rekryteringsprocesser samt introduktion och långsiktigt mottagande av nya medarbetare.	Främja att bedömning av personalbehov, optimering av rekryteringsprocesser samt introduktion och långsiktigt mottagande av nya medarbetare följer principer av 100% jämställdhet,	Medicinska lärarförslagsnämnden Personalavdelningen på Medicinska fakultetskansliet

	<p>(hållbarhetsmål 5.1, 5.2 och 5.5), jämlikhet (hållbarhetsmål 10.2 och 10.3), en trygg och säker arbetsmiljö med respekt för arbetstagares rättigheter (hållbarhetsmål 8.8) och anständiga arbetsvillkor med lika lön för alla inom deras kompetensområde (hållbarhetsmål 8.5).”</p> <p>Aktivt förebygga direkt och indirekt diskriminering i rekryteringsprocesser, t.ex. genom att tillse relevanta kunskapshöjande åtgärder bland personer som deltar i rekryteringsprocessen, utformning av tydliga och neutrala kravprofiler, löpande granskning av urvalsprocesser och användning av medvetna intervjustrategier.”</p>	
--	--	--

Prioriterat område:

Fakultetens verksamhet ska stödjas av ändamålsenliga resurser och verktyg

Mål	Åtgärd	Ansvarig och uppföljning
<p>Organisera ledningsstrukturer, institutioner och stödverksamheter så att de på bästa sätt stödjer utbildning, forskning och samverkan samt styrning och utveckling av fakulteten. Organisationen ska ge förutsättningar för harmonisering och optimal resursanvändning samt tillgodose behov av flexibilitet och en god arbetsmiljö.</p>	<p>Etablera en särskild arbetsgrupp för hållbarhet inom fakulteten vars främsta arbete ska rikta sig till att utveckla och fastställa konkreta målsättningar för hållbarhet inom grund- och forskarutbildningen, exempelvis driva att kursledare inkluderar etiska frågor och hållbarhetsfrågor i sin undervisning, samt inkludera och etablera hållbarhetsfrågor i olika forum för att upprätta ett igenomgående hållbarhetsarbete vid fakulteten (hållbarhetsmål 4.7, 5.5, 12.4, 12.5, 12.8) och 13.3.</p>	<p>Fakultetsledningen Medicinska fakultetskansliet Grundutbildningsnämnden Forskarutbildningsnämnden Samordningsgrupp för hållbarhet</p>
<p>Verka för en hållbar utveckling av fakultetens samtliga verksamheter i samklang med Agenda 2030 genom att anamma framtidens tekniska lösningar inom kommunikation, energi och miljö.</p>	<p>Verka för att ny teknik och innovation som kan förbättra hållbarhet tas till vara och används i så stor utsträckning som möjligt. Skapa förutsättningar för en miljövänlig resepolitik och nya möjligheter för digitala möten.</p>	<p>Forsknings- och infrastrukturnämnden MedCUL Facility management</p>

	<p>Sträva efter att löpande hänsyn tas till frågor om hållbarhet och mänskliga rättigheter i val av teknik och arbetssätt i det dagliga arbetet, t.ex. i relation till tjänsteresor och liknande.</p> <p>Se över hållbarheten från leverantörer för produktion och transport av förbrukningsvaror/material, exempelvis papper, vatten, el och värme, och försök uppmuntra och förhandla med leverantörer som håller tydliga hållbarhetsprofiler (hållbarhetsmål 5.B, 6.4, 7.2, 7.A, 8.2 och 12.2).</p>	
<p>Underlätta för medarbetare att följa lagar och regler avseende etik, informations säkerhet, datahantering och i forskning och utbildning.</p>	<p>Möjliggöra att nya medarbetare introduceras till gällande lagar, datahantering, etik- och hållbarhetsfrågor vid anställningens verkställande (hållbarhetsmål 8.5, 8.8 och 12.4).</p> <p>Uppdatera och upplysa ledare, medarbetare, lärare och handledare vid ändringar och uppdateringar, samt främja hållbarhetsarbetet via olika informationskanaler så som Nyhetsbrev, informationsutskick, medarbetarwebben etc.</p>	<p>Samordningsgrupp för hållbarhet Medicinska fakultetskansliet, Personalavdelningen, Kommunikationsavdelningen/webb-redaktionen</p>
<p>Prioritera teknikplattformar, datahanteringssystem, kreativa interaktionszoner och attraktiva fysiska miljöer som tydligt bidrar till ökad</p>	<p>Upprätthålla en god, kreativ och stimulerande arbetsmiljö, visuellt och i praktik, med möjligheter till miljöombyte för</p>	<p>Fakultetsledningen Medicinska fakultetskansliet Forsknings- och infrastrukturnämnden Grundutbildningsnämnden</p>

<p>kvalitet eller effektivitet inom utbildning, forskning eller samverkan.</p>	<p>medarbetare, som är tillgängligt för alla.</p> <p>Upprätthålla goda studiemöjligheter i bra och välplanerade studiemiljöer som är tillgängligt och inkluderande för alla (i enlighet med hållbarhetsmål 4.3, 4.A, 10.2 och 12.8).</p>	<p>Facility management DUCO</p>
<p>Skapa och driva ändamålsenliga infrastrukturer genom samarbeten med andra fakulteter, andra lärosäten, universitetssjukvården och Region Skåne.</p>	<p>Beakta och främja hållbarhetstanken vid etablering av samarbeten mellan fakulteten och andra verksamheter (hållbarhetsmål 8.2, 8.3 och 8.4).</p>	<p>Forsknings- och infrastrukturnämnden Samordningsgrupp för hållbarhet Facility management</p>
<p>Försäkra att fakultetens infrastrukturer präglas av en hög grad av tillgänglighet avseende expertis och tjänsteutbud samt att de drivs på ett kostnadseffektivt och transparent sätt.</p>	<p>I enlighet med hållbarhetsarbetet ska dessa infrastrukturer och tjänsteutbud främjas med mångfald och tillgänglighet för alla (hållbarhetsmål 4.3, 4.5, 4.6 och 4.A) och fortsätta att drivas och utvecklas med transparens och tillförlitlighet (hållbarhetsmål 8.8, 16.6).</p>	<p>Forsknings- och infrastrukturnämnden Facility management</p>
<p>Aktivt delta i utvecklingen av MAX IV-laboratoriet och ESS till nytta för såväl utbildning som forskning genom att formulera biomedicinska frågeställningar som möjliggör komplexa kliniska tillämpningar.</p>	<p>Verka för att hållbarhetstanken beaktas i MAX IV-laboratoriets och ESS:s verksamheter (hållbarhetsmål 9.1 och 9.5).</p>	<p>Forsknings- och infrastrukturnämnden Samordningsgrupp för hållbarhet</p>

Slutsats

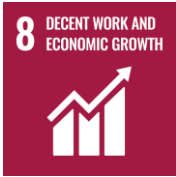

Hans Rosling, professor i global hälsa, illustrerade med hjälp av statistikverktyget Gapminder hur befolkningens livslängd ökat i takt med att hälsan förbättrats med ekonomisk tillväxt och utveckling av välstånd i olika länder över tid. Idag ser vi samhällsutmaningar som behöver angripas för att undvika en underminering av de framsteg som mänskligheten gjort under det senaste århundradet. Ojämligheten i hälsa (mätt som till exempel medellivslängd) ökar i stora delar av världen, även i Sverige. Hälsan bestäms av tillgången till grundläggande resurser så som vatten och sanitet, fred och säkerhet, näringsriktig mat, fysiska och sociala levnadsmiljöer, och möjligheten till tryggt arbete och meningsfull rekreation. Människors hälsa påverkas också i slutändan av klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald. Agenda 2030 adresserar flera av vår samtids största samhällsutmaningar, som alla har betydelse för människors och planetens hälsa. Dessa frågor har både direkta och indirekta implikationer för Medicinska fakultetens verksamheter.

Medicinska fakulteten ska också eftersträva att deras verksamhet inte hamnar i konflikt med att uppnå hållbarhetsmålen och framtida generationers levnadsvillkor. Handlingsplanen ska vägleda implementeringen på fakulteten via arbetsgrupper kopplade till varje prioriterat målområde i Medicinska fakultetens strategiska plan. Arbetsgrupperna leds av personer som har befintliga ledningsuppdrag inom respektive målområde, och består av representanter för instanser som berörs av arbetet, och av medarbetare på Medicinska fakulteten. En samordningsgrupp för hållbarhet på Medicinska fakulteten, som leds av vicedekan med ansvar för hållbarhetsfrågor, ger uppdrag till och samordnar arbetsgruppernas arbete samt följer upp och utvärderar det.

Tabell 1: 17 globala målen för hållbar utveckling (SDG)

	<p>Mål 1: Ingen fattigdom</p> <p>Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär även brist på frihet, inflytande, hälsa, utbildning och säkerhet. Det brukar kallas för multidimensionell fattigdom. Idag lever 1,3 miljarder människor i multidimensionell fattigdom och av dessa är hälften under 18 år.</p> <p>Brist på mat, sjukvård, säkerhet och rent vatten dödar tusentals människor varje dag, men det blir bättre och sedan 1990 har den extrema fattigdomen halverats. Mål 1 handlar om att avskaffa fattigdom i alla dess former och ge alla människor i världen chans till ett värdigt och tryggt liv.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-1-ingen-fattigdom/</p>
	<p>Mål 2: Ingen hunger</p> <p>Hunger är den främsta dödsorsaken i världen och idag lever ungefär 850 miljoner människor i världen i hunger. Brist på mat är en mänsklig katastrof som har långsiktiga effekter för människors hälsa och samhällets möjlighet till utveckling och tillväxt. Vår planet har försett oss med enorma resurser, men ojämlig tillgång och ineffektiv hantering lämnar miljontals människor undernärda.</p> <p>Tillgång till tillräcklig och näringsriktig mat är en mänsklig rättighet som varje stat har en skyldighet att tillförsäkra sina medborgare. Genom att främja ett hållbart jordbruk med modern teknik och rättvisa distributionssystem kan vi säkerställa tillgång till tillräcklig och näringsriktig mat för alla.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-2-ingen-hunger/</p>
	<p>Mål 3: God hälsa och välbefinnande</p> <p>God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Människors hälsa påverkas av ekonomiska, ekologiska och sociala faktorer och mål 3 inkluderar alla dimensioner och människor i alla åldrar.</p> <p>Under de senaste decennierna har stora framsteg gjorts för att förbättra människors hälsa globalt, till exempel så har barndödligheten minskat med 50% sedan 1990. Investeringar i hälsa genom förebyggande insatser och modern och effektiv vård för alla gynnar samhällets utveckling i stort och skapar förutsättningar för människors grundläggande rättigheter till välbefinnande.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-3-halsa-och-valbefinnande/</p>
	<p>Mål 4: God utbildning för alla</p> <p>Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet. Trots det beräknas fortfarande 774 miljoner människor i världen inte kunna skriva och läsa, varav två tredjedelar är kvinnor. Forskning visar att inkluderande utbildning av god kvalitet för alla är en av de viktigaste grunderna för välstånd, hälsa och jämställdhet i varje samhälle.</p>

	<p>Utbildningssystem världen över måste möta människors behov under hela livet – från förskola, grundskola, gymnasium och högre utbildning, samt alla människors lika möjlighet till livslångt lärande som gynnar deltagande i arbets- och samhällsliv. Utbildning är nyckeln till välstånd och öppnar en värld av möjligheter som gör det möjligt för var och en av oss att bidra till ett hållbart samhälle.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-4-god-utbildning-alla/</p>
	<p>Mål 5: Jämställdhet</p> <p>Jämställdhet mellan kvinnor och män är en förutsättning för en hållbar och fredlig utveckling. Jämställdhet handlar om en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser. Alla former av våld, diskriminering och skadliga sedvänjor mot kvinnor och flickor drabbar såväl individen som hela samhället. Det har bevisats om och om igen att politisk, ekonomisk och social jämlikhet mellan kvinnor och män bidrar till alla dimensioner av hållbar utveckling.</p> <p>Att leva ett liv fritt från våld och diskriminering är en grundläggande mänsklig rättighet och helt avgörande för att människor och samhällen ska utveckla sin fulla potential.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-5-jamstaldhet/</p>
	<p>Mål 6: Rent vatten och sanitet för alla</p> <p>Vatten är en grundförutsättning för allt levande på jorden, och därmed också en förutsättning för människors hälsa och en hållbar utveckling. Vatten är också en förutsättning för världens livsmedelsproduktion och energiproduktion och brist på vatten kan därför bli orsak till konflikt, både inom och mellan länder. Men vatten är inte nödvändigtvis en källa till konflikt, vattentillgångar kan också fungera som enande kraft som stärker samarbete och skapar lösningar för fred.</p> <p>En av tre personer världen över lever idag utan tillgång till grundläggande sanitet, vilket orsakar sjukdom och skapar en ohälsosam miljö som särskilt drabbar människor som lever i fattigdom. I synnerhet drabbas kvinnor och flickor som ofta ansvarar för familjens vattenförsörjning, vilket leder till förlorade inkomstmöjligheter och missade skoldagar. Tillgång till rent vatten och sanitet för alla är grundläggande för människors hälsa och utveckling.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-6-rent-vatten-och-sanitet/</p>
	<p>Mål 7: Hållbar energi för alla</p> <p>Tillgång till hållbar, tillförlitlig och förnybar energi och rena bränslen är en förutsättning för att kunna möta flera av de utmaningar världen står inför idag som fattigdom, klimatförändringar och en inkluderande tillväxt. En stor del av jordens befolkning har inte tillgång till el, samtidigt som efterfrågan på energi globalt väntas öka med 37 procent till år 2040.</p> <p>En stor andel våra utsläpp av växthusgaser kommer från sättet vi utvinner, omvandlar och använder fossil energi, men förnybara energilösningar blir billigare, mer tillförlitliga och effektivare varje dag. Genom att ändra hur vi producerar och konsumerar energi kan vi säkerställa tillgång till el och energitjänster för alla utan att vi skadar vår planet.</p>

	<p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-7-hallbar-energi-alla/</p>
 <p>8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH</p>	<p>Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt</p> <p>Idag befinner sig mer än hälften av världens arbetstagare i osäkra anställningar, ofta med dålig lön och begränsad tillgång till både utbildning och socialförsäkringar. Under de kommande 20 åren väntas dessutom den globala arbetskraften öka med 800 miljoner människor vilket kräver stora ansträngningar för att skapa nya jobb som också är hållbara för människa och miljö.</p> <p>Anständiga arbetsvillkor främjar en hållbar ekonomisk tillväxt och är en positiv kraft för hela planeten. Vi måste skydda arbetstagarnas rättigheter och en gång för alla stoppa modernt slaveri, människohandel och barnarbete. Genom att skapa goda förutsättningar för innovation och entreprenörskap samt säkerställa anständiga arbetsvillkor för alla gynnas en hållbar ekonomisk tillväxt som hela inkluderar hela samhället.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-8-anstandiga-arbetsvillkor-och-ekonomisk-tillvaxt/</p>
 <p>9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE</p>	<p>Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur</p> <p>En fungerande och stabil infrastruktur är grunden för alla framgångsrika samhällen. För att möta framtida utmaningar som vi människor och vår planet står inför måste våra industrier och infrastrukturer göras mer inkluderande och hållbara.</p> <p>Innovation och teknologiska framsteg är nyckeln till att finna hållbara lösningar för såväl ekonomiska som miljömässiga utmaningar. Det bidrar dessutom till att skapa nya marknader och arbetstillfällen som kan bidra till en effektiv och jämlik resursanvändning. Att investera i hållbara industrier, forskning, miljövänlig teknik och innovation är alla viktiga sätt att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-9-hallbar-industri-innovationer-och-infrastruktur/</p>
 <p>10 REDUCED INEQUALITIES</p>	<p>Mål 10: Minskad ojämlikhet</p> <p>Grunden för ett hållbart samhälle är en rättvis fördelning av resurser och såväl ekonomiskt, socialt och politiskt inflytande i samhället. Globala målens ledord är Leave No One Behind och mål 10 belyser vikten av att verka för ett samhälle där ingen lämnas utanför i utvecklingen.</p> <p>Ett jämlikt samhälle bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av t.ex. kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, ålder och annan ställning. Även om många länder har haft en positiv ekonomisk utveckling med minskad fattigdom under de senaste decennierna, så har klyftorna ökat både inom och mellan länder. Jämlikhet minskar risken för konflikter och främjar alla människors möjlighet att delta i och påverka samhällsutvecklingen.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-10-minskad-ojamlikhet/</p>

	<p>Mål 11: Hållbara städer och samhällen</p> <p>Över hälften av världens befolkning bor i urbana områden, och andelen väntas stiga till 70 procent år 2050. Växande städer kan skapa nya möjligheter för ekonomisk tillväxt, men kan också bidra till ökade sociala klyftor och påfrestningar på ekosystem. Den snabba och stora inflyttningen till städer ställer nya krav som behöver bemötas på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt.</p> <p>Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering som i sin tur kräver ny teknik och samarbete mellan flera sektorer. Inkluderande och innovativ stadsplanering behövs för att göra städerna säkra och hållbara för framtiden.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-11-hallbara-stader-och-samhallen/</p>
	<p>Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion</p> <p>Vår planet har försett oss med ett överflöd av naturresurser, men vi människor har inte nyttjat det på ett ansvarsfullt sätt och konsumerar nu långt bortom vad vår planet klarar av. Visste du exempelvis att 1/3 av den mat som produceras slängs? Att uppnå hållbar utveckling kräver att vi minskar vårt ekologiska fotavtryck genom att ändra hur vi producerar och konsumerar varor och resurser.</p> <p>Hållbar konsumtion innebär inte bara miljöfördelar utan även sociala och ekonomiska fördelar såsom ökad konkurrenskraft, tillväxt på såväl den lokala som globala marknaden, ökad sysselsättning, förbättrad hälsa och minskad fattigdom. Omställning till en hållbar konsumtion och produktion av varor är en nödvändighet för att minska vår negativa påverkan på klimat, miljö och människors hälsa.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-12-hallbar-konsumtion-och-produktion/</p>
	<p>Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna</p> <p>Klimatförändringarna är ett verkligt och obestridligt hot mot hela vår civilisation. Utsläppen av växthusgaser fortsätter att stiga och som följd riskerar vi att nå en genomsnittlig global uppvärmning som överstiger två grader, vilket skulle få allvarliga konsekvenser för ekosystem, havsförurning, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång, hälsa och ökad risk för naturkatastrofer.</p> <p>Effekterna är redan nu synliga och kommer att bli katastrofala såvida vi inte agerar nu. Genom utbildning, innovation och efterlevnad av våra klimatförpliktelser kan vi göra nödvändiga förändringar för att skydda planeten. Dessa förändringar ger också stora möjligheter att modernisera vår infrastruktur som kommer att skapa nya arbetstillfällen och främja välbefinnande över hela världen.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-13-bekampa-klimatforandringarna/</p>
	<p>Mål 14: Hav och marina resurser</p> <p>Världens hav – deras temperatur, kemi, strömmar och liv – driver globala system som gör jorden beboelig för mänskligheten. Haven täcker 70 procent av vår planet och över tre miljarder människor är beroende av den marina och kustnära biologiska</p>

 <p>14 HAV OCH MARINA RESURSER</p>	<p>mångfalden för sin försörjning. Hur vi hanterar våra hav är avgörande för mänskligheten som helhet och för att balansera effekterna av klimatförändringarna.</p> <p>Överfiske, försurning, gifter och föroreningar är några av de problem som drabbar våra hav idag. Visste du till exempel att åtta miljoner ton plast hamnar i haven varje år? Fortsätter det i denna takt kommer haven att bestå av mer plast än fisk år 2050. Vi måste skydda våra hav och säkerställa hållbar användning av havsbaserade resurser och ekosystem. Vi har alltid behövt haven. Nu behöver haven oss.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-14-hav-och-marina-resurser/</p>
 <p>15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD</p>	<p>Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald</p> <p>Hållbara ekosystem och biologisk mångfald är grunden för vårt liv på jorden. Att tillgodose mänsklighetens behov av livsmedel, energi, vatten, mineraler och råmaterial utan att skada den biologiska mångfalden och säkerställa hållbart nyttjande ekosystemtjänster är en avgörande utmaning för vår överlevnad.</p> <p>Ekosystem på land såsom skogar, våtmarker, torrmarker och berg utgör livsmiljöer för miljontals arter samtidigt som de renar luft och vatten. Markförstöring och avskogning leder till ökade halter av växthusgaser och hotar såväl klimatet som djurarters överlevnad. Visste du exempelvis att populationerna av vilda ryggradsdjur har minskat med 60 procent på 44 år? Vi är alla en del av jordens ekosystem och spelar alla en viktig roll för att bevara livsmiljöer som säkerställer överlevnad av växt- och djurarter på land.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-15-ekosystem-och-biologisk-mangfald/</p>
 <p>16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS</p>	<p>Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen</p> <p>Fredliga samhällen och frihet från våld utgör både ett mål och ett medel för hållbar utveckling. Inkluderande, ansvarsfulla och rättvisa institutioner är grunden för en god samhällsstyrning fri från konflikter, korrupktion och våld. Alla människor är lika inför lagen och ska ha lika tillgång till rättvisa och möjligheter att utöva inflytande och ansvarsutkrävande över beslutsfattande.</p> <p>Inga varaktiga framsteg kan nås i en kontext präglad av konflikt och våld. Våld innebär inte bara mänskligt lidande, det raserar också grunden för samhällets ekonomiska, miljömässiga och sociala utveckling. De länder som är drabbade av krig och utdragna konflikter är de länder som har svårast att lyfta sin befolkning ur fattigdom. Att stärka rättsstatsprincipen och främja mänskliga rättigheter är nyckeln till fredliga, inkluderande och hållbara samhällen.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-16-fredliga-och-inkluderande-samhallen/</p>
 <p>17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS</p>	<p>Mål 17: Genomförande och globalt partnerskap</p> <p>Världen är idag mer sammankopplad än någonsin tidigare och Globala målen kan bara förverkligas genom globalt partnerskap och samarbete. Genomförandet av målen kräver global solidaritet, kapacitetsutveckling och mobilisering av ekonomiska resurser för att säkerställa att inget land eller någon grupp lämnas utanför i utvecklingen.</p>

	<p>Internationella investeringar och samordnad politik behövs för att säkerställa nyskapande teknisk utveckling, rättvis handel, tillförlitlig uppföljning och stöd vid humanitära kriser. Utbyte av kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser är samtliga viktiga komponenter för att målen ska nås, i synnerhet för att tillgodose behoven hos de fattigaste och mest sårbara länderna. Mål 17 utgör en verktygslåda för hur Globala målen ska kunna bli verklighet.</p> <p>www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-17-genomforande-och-globalt-partnerskap/</p>
--	---

www.globalamalen.se/om-globala-malen/